

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefon dyżurny: 21-34-34

Telex: 816-436

BD/204/11/85

STOSUNEK SPOŁECZEŃSTWA DO PZPR

Warszawa czerwiec 1985 r.

STOSUNEK SPOŁECZEŃSTWA DO PZPR

W ostatnim, półtorarocznym okresie problem był podejmowany w kilku badaniach prowadzonych zarówno na próbach ogólnopolskich, jak i środowiskowych - wśród robotników z całej Polski i robotników wielkiego przemysłu oraz robotników i inteligencji z siedmiu największych miast, a także - dwukrotnie - uczniów ostatnich klas wybranych liceów ogólnokształcących i zawodowych, techników, zasadniczych szkół zawodowych.

Przedmiotem zainteresowania był z reguły emocjonalny stosunek do partii. Oznacza to, że informacyjna wartość zebranych w ten sposób danych ogranicza się jedynie do określenia tego stereotypu partii, który aktualnie funkcjonuje, i stopnia, w jakim jest akceptowany. Stosunek do partii jest niewątpliwie zagadnieniem bardziej złożonym, wymagającym sprawdzenia oceny różnych elementów jej działania. CBOS nie prowadziło jednakże badań na ten temat. W jednym zaledwie przypadku możemy mówić o stwierdzeniu istotnej z tego punktu widzenia różnicy: inny był mianowicie stosunek badanych do praktyki, inny zaś do zasady kierowniczej roli partii w państwie.

Na podstawie materiału, jakim dysponujemy, można zaszygnalizować jedynie, że jedna trzecia społeczeństwa wydaje się podzielać przekonanie o powszechnym występowaniu nieufności wobec partii, 15-20% jest przeciwnego zdania: społeczeństwo ufa partii. Pozostali zajmują stanowisko pośrednie. Można także co najwyżej odnotować, że oceny partii były z reguły bardziej negatywne niż te, które dotyczyły w ogóle instytucji życia publicznego.

Szczegółowy rozkład procentowy odpowiedzi na pytania dotyczące partii jest następujący:

1. "Czy PZPR cieszy się zaufaniem społeczeństwa i jakim?"

	Bardzo dużym, dużym i dość dużym	Raczej małym i małym	Bardzo małym i brak zaufania
Robotnicy przemysłu z 7 największych miast			
- kwiecień '84	18,1	49,7	31,6
- wrzesień '84	13,9	56,4	29,7
Inteligencja z 7 największych miast			
- czerwiec '84	13,4	48,5	38,0
- wrzesień '84	11,3	50,4	37,6
Ludność Polski			
- październik '84	13,6	49,6	34,4

2. "Jaki jest stosunek większości społeczeństwa do zasady kierowniczej roli partii w państwie?"

	Pełna akceptacja lub z pewnymi zastrzeżeniami	Obojętność	Brak akceptacji i chęć zmiany
Ludność Polski			
- sierpień '84	22	44	34

3. "Czy PZPR darzysz zaufaniem, czy też odnosisz się do niej nieufnie?"

	Zaufanie	Nieufność	Brak opinii
Ludność Polski, osoby, które przypisują PZPR decydującą rolę w kraju /63% ogółu badanych/			
- marzec '85	9	28	63

4. "Gdyby zgłosił się Pan do instancji partyjnych z prośbą o pomoc w ważnej sprawie, to jak odniosłyby się one do tego?"

		Zrobiliby wszystko, aby mi pomóc	Próbowaliby mi pomóc	Nie chcieliby mi pomóc	Nie chcę korzystać z ich pomocy
Robotnicy przemysłu	a/	5,9	29,6	24,2	37,2
- czerwiec '84	b/	8,5	33,3	23,5	32,3
	c/	11,0	31,1	18,5	37,3

a - instancje terenowe, b - organizacje zakładowe, c - Komitet Centralny

5. "Czy PZPR dba o interesy klasy robotniczej?"

	Tak	Tak, ale w niewystarczającym stopniu	Nie	Trudno powiedzieć
Robotnicy wielkiego przemysłu				
- styczeń '84	27	25	15	28

6. "Czy i jak silny negatywny wpływ na rozwój Polski wywiera: /.../ kontrola aparatu administracji przez partię?"

	Bardzo duży i duży	Dość duży i raczej mały	Mały i nie ma żadnego
Robotnicy z 7 największych miast			
- kwiecień-wrzesień '84	40	35	25
Inteligencja z 7 największych miast			
- czerwiec-wrzesień '84	50	35	15

7. "Jak ważna jest dla zapewnienia wpływu obywateli na życie polityczne kraju kontrola władz państwowych przez PZPR?"

	Ważna	Nieważna	Trudno powiedzieć
Ludność Polski			
- sierpień '84	45	45	10

UWAGA: rozkład odpowiedzi wśród robotników i inteligencji z wielkich miast był taki sam jak w całej zbiorowości - 30% ogółu badanych twierdziło, że zasada ta jest respektowana w praktyce.

8. "Czyje interesy reprezentuje PZPR?"

	Elity władzy	Członków PZPR	Ludzi pracy	Całego spo- łeczeństwa	ZSRR
Uczniowie					
- listopad '84	30,6	19,3	15,7	13,1	14,3
- maj '85	41,2	25,7	22,3	19,6	19,3

9. "Które instytucje mają negatywny wpływ na sytuację w kraju?"

	PZPR
Uczniowie	
- listopad '84	24,3
- maj '85	28,0

Zespół Badań Sondażowych